REG. No. M. 2185

REG No N 45

The First Telugu Bi-weekly in Andra Desa, The only Telugu News Paper for H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

హైదరాబాదు—దక్కన్

103163 GOLAKONDA PATRIKA HYDERABAD Dn

సంపుటము ౪ } ప్రమోదూతనామ సంవత్సర పుష్య శు॥ ౭ శనివారము 27—12—30 { సంచిక ౬౨

గాంధీ మహాత్ముని తత్వము

యుగ పురుషులలో మహాత్ముడొకడు

మహాత్ముడు సమస్త గుణవిరాజితుడు. ప్రపంచమునకు ఉపదేష్టగా నుండదగిన వాడు. విశాల భావము గలవాడు. గీతాశాస్త్రము మహాత్మునికి తోడునీడ.

మహాత్ముని ఆచారనీతి సత్యము మీదను అహింసా ధర్మము మీదను ఆధారపడియున్నది. యుద్ధములచే వేసారిన ప్రపంచమునకు మహాత్ముని అహింసా సిద్ధాంతము ఉపశమన మార్గమైనది.

ఢక్కాలో గతివారము జరిగిన అఖిల భారత తత్వజ్ఞాన మహాసభయొక్క ఆరవ సమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించిన మైసూరు ప్రధాన విద్యాశాఖాధికారులగు ఇ. ఏ. వాడియా గారు గాంధీ మహాత్ముని జ్ఞాన నిపాగరిష్ఠతను గూర్చి యుపన్యసించిరి. వారి యుపన్యాసము నుండి దిగువ భాగములు ముద్రితములు:—

గాంధి మహాత్ముని తత్వమునుగూర్చి ముచ్చటించుట సులభమైన పనిగాదు ఏలనన వారు రాజనీతి విశారదులును ప్రపంచమునకు ఉపదేష్టయునై యున్నారు. ప్రపంచ చరిత్రయందు చెప్పుటను మహాత్ముని బోలిన ఉత్తమ జిజ్ఞాసువులెవ్వరును సాధారణ లౌకిక వ్యవహారములయందు పాల్గొనుట మన మెరుగము. కాని యిట్టిశక్తివంతులు రాజకీయములతో ఐక్యము కలిగించుకొనవలసిన యావశ్యకత కలిగినది ఏలనన రాజకీయ విషయముల ప్రాముఖ్యము చాల హెచ్చిపోయి నందువలన సామాన్యములగు నైతిక సిద్ధాంతము లకుగూడ నవి ఆక్రమములను గ్రమ వ్యాపించినది. కావున లౌకిక వ్యవహారములలో రాజకీయములకు గల ముఖ్యత్వమును వివరించుట కుపకరించు డొకడు అవసరమైనాడు. మనము మహాత్ముని యుపదేశములలో నిత్యమును పర్యాజన సమ్మతమును నగు సిద్ధాంతములనే గ్రహింపవలెను. ఐనను సమస్త సద్గుణ విరాజితుడగు మహాత్మునికిని, ప్రపంచమునకు ఉపదేష్టగా నుండదగిన మహాత్మునికిగల తారతమ్యమును గమనింపకుండుట వీలుకాదు.

మహాత్మాగాంధీ

గాంధీజీ సుగుణములు

మొదటినుండియు విశాలభావము గాంధీమహాత్మునికి సైజముగా నుండెను కొన్నాళ్ళు క్రీస్తుమహాశయుని సిద్ధాంతములచే మహాత్ముడాకర్షింపబడెను కాని యెట్టకేలకు ఆయన హిందూమతమునందే యుండదలచెను కాని యీ హిందూమతమేది? పూర్వపు హిందూమతముకాదు తన జిజ్ఞాసా పరత్వముచే నూతవాక్యతను, మానవశక్తిని, నూతనోత్తేజమును గాంచిన హిందూమతము యోగశాస్త్రమగు గీతాశాస్త్రము మహాత్మునికి తోడునీడ. న్యూటెస్టుమెంటు అను క్రైస్తవ మత గ్రంథమందలి ప్రశస్తబోధలు మహాత్ముని వరములలో జతించినవి. అందుకే ఆయన „నామతము నకు హద్దులు లేవు" అని వచించెను. హిందూమతము ఒక చిన్న వాక్యములో వర్ణించుట బహుకష్టము. గొప్పవాడు జన్మచేత హిందువు డగునని చెప్పిరి. హిందువుడగువానికి జరిందియింకొక మతమునందు చేరకపోయిన వతడు హిందువగును. కావున మహాత్ముడుగూడ „హిందూమతమువిత పౌర్వస్య రహిత మార్గముల సత్యాన్వేషణము గావించుట" యని చెప్పుటలో ఆశ్చర్యమేమియు లేదు

మహాత్ముడు ఉపయోగించు మాటలు నిజముగా ప్రపంచమున కంతటికి వర్తించునవే యైనను ఒక్కకాలమునకు ఒక్క దేశమునకును సంబంధించినవైనట్లు తోచును. మాటెస్టెమెంటును టాల్‌స్టాయి, రస్కిన్ గారల వ్రాతలును, తన యభిప్రాయములకు మూలమని మహాత్ముడొప్పుకొనెను. దేశభక్తి యైనను ఒక దేశములోను, ఒకమతములోనుండ రాజాలదు. ఇట్టులే శరీరారోగ్యము విషయమై మహాత్ముడు డాక్టరు కూని, డాక్టరు జస్టుగారి వ్రాతల నంగీకరించెను. వేదములు మాత్రమే దేవవాక్యమని వారు చెప్పక బైబిలు, కొరాను కూడ దేవవాణియే యని వారు ఒప్పుకొనుచున్నారు. నిర్భయముగా కార్యరంగమునందు ప్రవేశించి పనిచేయుటవలన మహాత్ముడు ఆత్మ్యాస్త్రము కర్మయోగులలో నొక్కడైనాడు. భయమును బయిపవలసినదని యితరులకు బోధించుటయేగాక స్వవిషయమునందు భీతిని ఆయన పూర్తిగా త్యజించినాడు. మహాత్ముడు నిరాడంబరుడుగా నుండుటచే ప్రజాసామాన్యము వారి నిశ్శంకముగ అంతరాత్మలతో చేపట్టిన దైవభక్తియను పరిమళము మహాత్ముని దివ్యసన్నిధి గావించియున్నది. భగవంతుని యందు దృఢమయిన నమ్మకమును, ప్రభుత్వమునందు నమ్మకమును మహాత్మునికి సహజములు భగవంతునికి సహజమగు శమము శాంత మహాత్ముని ముఖకమలమునందు విరాజిల్లుచున్నవి

(3 వ పేజి చూడుడు)

(మొదటిపేజీ తరువాయి)

మహాత్ముని మతము

మతవిషయములలో గాంధిమహాత్ముడు గొప్ప మేధావియని చెప్పుటకు వీలులేదు మతసంబంధమైన సత్యములను యెక్కడ దొరికిన నచ్చట గ్రహించుటను మహాత్ముడు చేయుచున్న ప్రయత్నము అనుసరణీయ మయినదిగా నున్నది. తాను సనాతన ధర్మావలంబియని మహాత్ముడు చెప్పుకొనుచుండును కాని తన పురతలమీదనే ఆయన సనాతన ధర్మము వాగ్మసిద్ధాంతములపై నాధారపడి యున్నది హిందూమత గ్రంథముల నొప్పుకొనుట కాని ఒక్క గీతను మాత్రమే తాను చదివితినని మహాత్ముడు చెప్పుచుండును వైదిక సనాతన ధర్మమును మహాత్ముడంగీకరించును కాని ప్రస్తుతము సనాతన ధర్మావలంబులను వారు అవలంబించుచున్న ధర్మమును ఆయన అంగీకరింపడు గోరక్షణమునందు ఆయనకు నమ్మకము కలదు కాని యిది ప్రస్తుతము తలంపబడుదానికంటె విశాలమైనదిగా నున్నది విగ్రహారాధనలో తనకు నమ్మకము లేదని ఆయన చెప్పును

సత్యముమీదను అహింసా ధర్మముమీదను మహాత్ముని ఆచార నీతి యాధార పడియున్నది దేహాదులపై మహాత్ముని ప్రేమ యత్యాజమును గాఢమునై యున్నది గాంధిమహాత్ముడు మానవులలో భేదమును చూచుచున్నాడు. ఈ కారణమువలననే ఆయన చెడుగునకు అధర్మప్రవర్తనకు వానికిని ఒక వింత భేదమును చూపుచున్నాడు ఆయన చెడుగును ద్వేషించును చెడ్డవానిని ఆయన ద్వేషింపడు యుద్ధములచే విసిగి వేసారిన ప్రపంచమునకు గాంధి మహాత్ముని అహింసాసిద్ధాంతము ఉపశమనమార్గమై యున్నది

గాంధి—టాల్‌స్టాయి

మహాత్ముడు ముఖ్యముగా విరాగి కాని కాలానుసారముగా ఆయన రాజకీయములలో పాల్గొనవలసివచ్చెను గాంధిటాల్‌స్టాయి లిద్దరును తత్వతః ఆ రాజకస్థితి యేర్పడుటకై కృషిచేయువారని తలంపబడుచుండిరి ఇద్దరును ప్రేమమూర్తులును భగవంతునకు భక్తులే ఇద్దరును నవీన నాగరకతాచారములచే విసుగుజెందిరి కాయకష్టముచేతనే సర్వము చేకూరు ప్రాచీన పద్ధతికై దలపెట్టువారే ప్రతి మానవునియందును ప్రతిష్ఠితమైన చిన్మయమూర్తిని గోచరించునట్లు చేయుటకు సిద్ధము ప్రజలవ్యాద

గ్రామసమాచారములు

పఖాల

(స్వకీయ విలేఖరి)

కాలమానము

౨౫—౧—౩౦.—రెండు మూడు రోజులనుండి చలిబాధ అధికముగానున్నది వర్షము కురియనందున జొన్న పైరులు చెడిపోవు ననుచున్నారు పులుపు ముద్దగు పైరులు కోయుచున్నారు

డివిజన్ ఆఫీసర్

జడచర్ల డివిజన్ ఆఫీసరు గారు ఇచటికి దౌరా చేయుచు వచ్చినారు కేపీగోటి నుండి పోవుచున్నారు దక్కాలి మొహతెమిం సాబ్ సహితము దౌరా వచ్చియున్నారు

తమకు స్వరాజ్యము నెలకు ప్రయత్నించువారే తిరిగి హిందూ మహమ్మదీయ ... ప్రభుత్వమును ద్వేషించువారే ఒకడు రష్యా దేశమునందును ఒకడు భారతదేశమునందును అవతరించుట కేవలము యాదృచ్ఛికము ... జన్మించినను అధికారులతో సంఘర్షణ కలిగియుండెడివారే ప్రజలుబాహ్య ప్రభుత్వ నిర్వాహకులమీద గాక తమలో నున్న శక్తి సామర్థ్యములమీద ఆధారపడవలెనని యిద్దరును తలచుచున్నారు ... మహాత్ముని ఆత్మస్వాతంత్ర్య మెంతమాత్రమును విరోధింపబడక ... భగవదారాధనలో నున్నదను భావము ఆయనకు ... రాజకీయములతో నతిమూలకమైన సంబంధము లేదని తలంచువారు మతమున నేమిపొరపాటుగ ... గాంధిమహాత్ముని సాత్త్విక ప్రతిఘటనోద్యమము వారిలో రాజకీయము ... ఈ ... రాజకీయములను నీతి సమన్వితమయిన చేయుగలుగుచో భారతదేశము తన ధర్మమును నిర్వహించగలిగిన దగును

మాల్గుజారీ వసూలు

ధాన్యము మొదలైనవి ఇంటికి రాకముందు వసూలు చేయుటారంభించినారు కాని బీద రైతులు సాహుకారులకు తక్కువ ధరలకు ధాన్యము నిచ్చుకొనుచు చాల కష్టాలు పడుచున్నారు బీద రైతుల మొర వినువారెవరు

కొలనుపాక

(ఒక విలేఖరి)

కాల స్థితి

ఈ కాలములో వర్ష సమృద్ధి లేకపోవుటవల్ల చెరువులు జలపరీతములు కాక పైరులు సమయానుకూలముగా పెరుగక పోవుటవల్ల పైరులు మొన్నటి కారుసగమైనను ఫలించలేదు యాసంగి (వేసంగియందు) కూడ పెద్దయెత్తున చేయుటకు వీలులేదు ఏలయన నిక్కడ పెక్కు బావులలో నీరు దొరక పోవుటయే కారణము పశువులకు మేత బాగుగలేక బీద రైతులు బహువిధముల కష్టపడుచున్నారు యిప్పుడు వర్షము కురిసి నేగాని అనిదము ఇంక మొదలగు వి కొద్దిగనైన పండును లేకున్న యిదికూడ బొత్తిగా ఫలించవు రైతులు భూమి శిస్తు చెల్లించుటకై చాల కష్టపడుచున్నారు

గ్రంథాలయము

ఇక్కడ గ్రంథాలయ మింతవరకు అస్థిరముగా నుండి యిప్పుడు కొందరుత్సాహ పూరితులవలన మెల్లమెల్లగా ప్రజలలో తెరగబడుచున్నది ఇప్పుడైన యిక్కడి నివాసులు తమ యుత్సాహమును చూపి యమూల్య సమయమును వ్యర్థపుచ్చకుందురుగాక

త్రాగుడు

౧౩౪౦ ఫ ఆరంభమునుండి సికిందరాబాదు సాహుకారు గారికి అబ్కారీ తీసికొనిరి ధర హెచ్చినదని ప్రజలు చాలవరకు త్రాగుడు మానుకొనిరి ఈ యుత్సాహ మెన్నటికి కుందుకోదో చూడవలయును

ఊహాప్రపంచము—హిందూ వితంతూద్వాహ శాసనము—రెండు మూతుల పాము— సహీఫా వైఖరి—అభినవ సవ్యసాచులు—లాభ ప్రదమగు ప్రకటన

ఏ యీ వారము హైకోర్టులో సోనాబాయి కేసులో తీర్పు చెప్పినారు సోనాబాయి ౧౮ ఏండ్ల కంటె పెద్దదన్ని వివేకతవు అగుటచేత స్వతంత్రు రాలనిన్ని ఇష్టము వచ్చిన స్లి పోవచ్చుననిన్ని తీర్పి యీ ఉయుండి అమీపవ సోనాబాయిని ఉంచుకున్న సాయెబు అమెను బుర్ఖాతో మోటారులో యెక్కించుకొన్నాను నూర్లకొద్ది తురకవాళ్లు ఉంచుకున్న సాయెబుచుట్టున్ను, కొత్త బూవమ్మ చుట్టున్ను చేరి అల్లాహో అక్బరు అని కేకలు వేసి ంపించిరి

* * * *

హిందూ వితంతూద్వాహ శాసనము

పండిత కేశవరావుగారు "హిందూ వితంతువులెవ్వరైన పెండ్లి చేసుకుంటె వారు సంపాదించిన ఆస్తి వాండ్లకు పుట్టిన పిల్లలకు చెందవలసినది" అం యొక బిల్లు మన శాసనసభలో తెచ్చినారు దీని అస్సలు అభిప్రాయ మేమంటే పై సోనాబాయివలె తురకలలో చేరకుండా యెవరైనా హిందూవితంతువు ఒక హిందువునే పెండ్లాడినట్లయితే ఆమె పిల్లలకు ఆమెయాస్తి చెందవలెనని ఇదుపై పంజాబు నుండి ఒక మధ్వాచార్లు యుద్ధానికి వచ్చినారు ఆయన యింతో విరిచివిరిచి నోరు చించుకొని ఉక్కిరి బిక్కిరియై నాట్య మాడుతూ ఉపన్యాసాలిస్తున్నారు "కుయ్యో మొరో గడ వాళ్ళు పెండ్లి చేసుకుంటే వ్యభిచారము చేసిన వాళ్లవుతారే! మా పవిత్ర హిందూరక్తములో కల్తి రక్తము కలుస్తుందే! ఇంకెట్లా'" అంటూన్నాడాయన పాపము వీరి గోత్ర పురుషు లెంత వరకు స్వక్రమముగా పుట్టినారో వీరికి ఊహారాలేదు ఒకఋషి చాకలిదానికి, ఒకాయన జోరుదానికి, కొందరు జంతువులకు, కొందరు కుండలలో యీలాగా పుట్టినారు వారిదెట్లయిన పవిత్రమైన రక్తమే! వచ్చిన అవస్తంతా వితంతువులకే వితంతువులు తురకలై పోయినా చింతలేదు కాని హిందువులు గానుండి యీ చెప్పరాని పని—పెండ్లిచేసుకోవటము— చేస్తే యెట్లా? ఒకవేళ రహస్యముగా వ్యభిచరించినకొడ్ల మూసుకొని పోవచ్చును దిగ్రాపినా యెవరితో చెప్పకుండా వుండవచ్చును కాని ఇదేమి అత్యాచారము— పెండ్లిఅట— మళ్లీ ముత్తైద లగుతారట! ఇక అస్సలు ముత్తైదల గతియెట్లా?

* * * *

రెండు మూతుల పాము

ఇట్లా పండితులు, శాస్త్రుర్లు, వేదాలు గీదాలు అన్ని తలకిందలుచేసి శాస్త్రార్థాలు చేస్తుంటే వీరికి ఆసరాగా దేశభక్త ధర్మవీర వామన నాయకు మహాశయగారు రాత్రింబగళ్లు శ్రమచేస్తున్నారు నాయకునిం గారు రెండు మూతులు వ్రాను పాము వలెనున్నారు జోగిపేట మహాసభలో వితంతు వివాహ చట్టము చేయవలసినదని గర్జించి గర్జించి ప్లాటుఫారము పలకలు పగల దుముకి అయ్యో పాపము అని సదాశివపేట వాళ్ళకూడ అనుకునే అట్లు అంతరిని యేడ్చేలాగాచేసి ఉపన్యాసం కొట్టినారు. అయితే మొన్న శాసనసభకు మధ్వాచార్యులపై కమిచ్చి వీరుపిలిపించి ఉపన్యాసము ఇప్పించి ర అంగారు అదినిజమో అబద్ధమో కాని రామచంద్ర నాయకుగారు "బయట ఆచార్లకు హైద్రాబాదు చర్చలో ఏమిదఖల్" అంటే "కాము కూడదు బరాబరు — రు మాట్లాడవలసిందే" అ వామన నాయకుగారు వాదించినారు అంతేకాదు వారుకూడ కొన్ని దినాలు కూర్చోని లెక్కల పట్టిలు తయారుచేసి యేమేమో ఉపన్యాసం చెప్పారు మొత్తము మీదా ౩౦ యేండ్లలోపలి వితంతువులు పెండ్లి చేసుకుంటే వారి సహాయము చేస్తారట కాని అది శాసనము కాకూడదట ఇట్లా గోడమీది పిల్లివలె మాట్లాడినారు హిందూశాస్త్రాలల్లో సర్కారు వారు జోక్యము పుచ్చుకోకూడదట! ఇంత వరకయిన హిందూనంత శాస్త్రాలకు విరుద్ధమే! దాని కేమి చేసినారు వీరు

* * * *

సహీఫా వైఖరి

అన్నిటికన్న విచిత్రం సహీఫా పత్రిక వైఖరి సహీఫా పత్రికకు అకస్మాత్తుగా వేదములపై యెక్కడలేని అభిమానము కలిగింది "వేదాలంతమంట్లోకలిసి పోతున్నాయి భద్రంగా రక్షించుకోండి" అని మా అయ్యవార్లకు బోధించినారు వారుశాస్త్రార్థము చేసేదానికి రైలు ఖర్చులు భరిస్తామన్నారు, ఆఖరు శాసన సభకు శాసనము విరుద్ధముగా వోటు యిచ్చేవారిని తమ వారు బండ్లల్లో మోసుకొని పోతామని నోటీసు ఇచ్చినారు శాసన సభలోకూడ శాస్త్రుర్ల మధ్యన గడ్డం దువ్వుకుంటూ కూర్చున్నారు గడ్డాలకు జుట్లకు యెంత దగ్గరి బాంధవ్యము కుదిరిందో చూడండి ఇన్నినే సోనాబాయి బూవమ్మ కాలేదా? సహీఫాకు యీ సంగతి బాగా తెలుసును కదా!

* * * *

అభినవ సవ్యసాచులు

ఆరు నెల్లు సాముచేసి మూలనుండే ముసల్దాని తన్నినట్లు వామన నాయకువంటి నూతన బ్రాహ్మణులున్ను, దండిస్వామివంటి సన్యాస బ్రువులున్ను, మధ్వాచార్లవంటి ఆచార్య నామకులును, పెద్ద పెద్ద శాస్త్రులమనే పూర్వాచారులున్ను అనాధమైన వితంతువుపై యుద్ధము చేయుటకై నడుము బిగించుకొని అభినవ సవ్యసాచులై తుదకు సహీఫా సంపాదకుని వంటి ముసల్మానులకు వితంతువులనప్పగించ యత్నించు చున్నారు

* * * *

లాభ ప్రదమగు ప్రకటన

గుండ్రనిబల్ల సమావేశములో పాల్గొనుటకు గాను బ్రిటిషు ఇండియా ప్రతినిధులతోపాటు స్వదేశసంస్థానముల ప్రతినిధులుకూడ లండను నగరమునకు వెళ్లి యుండిరి కదా! వీరు సంస్థానముల కట్టిహక్కులు ప్రసాదించ వలయునో, భారత ప్రభుత్వముతో తమకెట్టిసంబంధము దేవలయునో, తమ తమ గౌరవములకు తగినటుగ సూచించిరి ముఖ్యముగ మననిజాం రాష్ట్ర ప్రతినిధులగు నవాబు సర్ హైదరు నవాజుజంగ్ బహదురు ఈ సంస్థానముయొక్క ఖ్యాతిని యినుమడింప జేసిరి ప్రస్తుత పరిపాలకుల కాలములో నిజాంరాష్ట్ర మెట్లు అభివృద్ధి జెందెనో విశదీకరించిరి అన్నిటికన్న మన నవాబుగారి వలన ఉస్మానియా విశ్వవిద్యాలయమునకు గొప్పపేరు వచ్చినది రౌండుటేబిల్ సభ వలన ఇచటి ప్రజలకేకాని, పరిపాలకులకేకాని, నూతన హక్కులు లభించినను, లభించకున్నను, నిజాంరాష్ట్రాభివృద్ధి ప్రపంచ మునకు వెల్లడియయ్యెను అందుచే ఈసభ పత్రికలలోని ప్రకటనవలె లాభ ప్రదమయ్యెనని చెప్పిన తప్పు కానేరదు కొందఱ సభవలన నేమిలాభము కలుగకున్నను ప్రతినిధులు లండను యాత్రి మాత్రము చేసికని వారొను చున్నారు ఇది పొరపాటు ఇది బ్రిటిష్ ఇండియా ప్రతినిధులకు వర్తించునేమో కాని స్వదేశ సంస్థానముల ప్రతినిధుల గూర్చి—ముఖ్యముగ మనరాష్ట్ర ప్రతినిధుల గూర్చి —పై విధముగ అభిప్రాయ పడిన తప్పే యగు ను ఏలయన తమ తమ రాష్ట్రముల అభివృద్ధి గూర్చి ప్రపంచములో వ్యాపారమున కొకముఖ్య కేంద్రమున, సూర్యు డస్తమించని బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములో మొదటి నగరమున, అగు లండను నగరమున ప్రకటన గావించకున్న ఇతర స్థలములలో జేసిన లాభముండునా?

జాబులు

మోసము

ది స్టాండర్డ్ ఆఫ్ ఇండియా ఇండస్ట్రియల్ అండ్ జనరల్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్ తరఫున సికింద్రాబాదు ఇన్స్పెక్టరు వి టి రాఘవులు గారు 15-6-30 తేదిన ఇచ్చట నాయొద్దకు వచ్చి తమ కంపెని తరఫున ప్రచారము చేసి నాలుగు పాలసీల క్రింద ౨౨ రూపాయలు కల్దారు నావద్ద తీసి ఒక చేతి రసీదు యిచ్చి, పాలసీ బాండ్లు పంపెదమని చెప్పి వెళ్లిపోయిరి తరువాత ఆ పాలసీదార్లెన్ని యుత్తరములు వ్రాసినను హెడ్డాఫీసువారు గాని బ్రాంచి ఆఫీసువారు గాని ప్రత్యుత్తరమైనను వ్రాయలేదు. బాండ్లుకూడ నేటివరకు చేరలేదు ఇట్టి ద్రోహ ప్రవర్తకులు అమాయకులగు ప్రజల పాలిటి శత్రువులుగదా? హెడ్డాఫీసు వారైనను యీ కీ భావము వహించుచు యుండరేమి? ఈ ద్రోహకరులగు నేటివారలపై ప్రభుత్వమువారు తగిన చర్య గైకొందురు గాక!

కోటమర్తి నాగేశ్వర శర్మ

వితంతూద్వాహ శాసనము నాయకుగారు

హిందూ వితంతూద్వాహ బిల్లు శాసనము గూర్చి మన శాసన సభ సెలక్టు కమిటిలో జరిగిన చర్చ సమయమున ప్రతినిధులగు ధర్మవీర వామన నాయకుగారు వితంతువుల పునర్వివాహము గూర్చి తమ అభిప్రాయముల వెల్లడించుచు హైదరాబాదు సంస్థానము నందు ఈ విషయముగూర్చి తెలిపిరి అచ్చటనే శ్రీ వామనచంద్ర నాయకు భారట్లుగారు తమ అధ్యక్షతలో జరిగిన రెండు సభలందు ఈ తీర్మానము ఆమోదింప బడినదని తెలిపిరి కాని శ్రీ వామన నాయకుగారు గత సెప్టెంబరునెలలో గోల్కొండయందు జరిగిన ప్రథమాంధ్ర మహాసభయందు పునర్వివాహ స్త్రీ సంతానము యొక్క హక్కుల గురించిన (3౧) వ తీర్మానమును తామే ప్రతిపాదించి యున్నారు (ప్రథమాంధ్ర మహాసభ నివేదిక ప్రసక్తములో ౫౧వ పేజీ చూడుడు) ఆ తీర్మాన మిట్లున్నది:—

"నిజాం రాష్ట్రము లో పునర్వివాహ స్త్రీల వలనగలుగు సంతతి యొక్క వారసత్వపు హక్కుల సంరక్షణ కొరకు ప్రభుత్వము వారొసగిన శాసనము గావించుట అవసరమని ఈ మహాసభవారు భావించు చున్నారు"

ఇది ఆంగీకరింపబడెను శ్రీయుతులు నాయకుగారు తమకు అభిప్రాయముల మార్చుకొని యుండ వచ్చును గాని ఆసభయందును ఈ తీర్మానము ఆమోదింప బడలేదనుట సాహసము. పరియు ఆశ్చర్యము. పెద్దవారి ఇట్టి పొరపాట్లు సభల సార్వజనిక హితమునకు భంగమువాటిల్లునని మనవి చేయుచున్నాడ

ఇట్లు
కృష్ణ శర్మ

శాస్త్రార్థ సభ

మొన్నటి దినము గల వివేక వర్ధని థియేటరు నందు దేశభక్త వామన నాయకుగారి యాధ్వర్యమున శాస్త్రార్థ సభ యొకటి ఏర్పాటు చేయబడెను జనులు శాస్త్రార్థ మునందేమి జరుగునోయని తలంచి సమయమునకు సరిగ (3 గంటలకు) చేరిరి. 3 గం. 15 నిమిషములకు గోవిందరావు వకీలుగారు వామన నాయకుగారిని అధ్యక్షస్థానము నలంకరింప ప్రార్థించిరి శ్రీ రామచంద్రరావు వకీలుగారు దీని బలపరచిరి దీనిపై రెండవ వైపు నుండి పండిత కేశవరావుగారు అభ్యంతరపెట్టిరి వీరి వ్యతిరేకము ఎంతయు సమంజసముగానుండెను కాని వామన నాయకుగారి ప్రత్యుత్తరము మాత్రము వి మాత్రము ఆమోదింప దగినది కాదు ఈ యద్ధ్యక్షుల గూర్చిన వాదవివాదము రెం గంటల వరకు జరిగెను నిమిషములు జరిగెను తదనంతరము శ్రీ కేశవరావు గారును, గోవింద రావు వకీలుగారును వెనుక శ్రీ కల్యాణ రామ అయ్యరు గారిని ఆ గంటలకు దీసికొనివచ్చి అధ్యక్షుల జేసిరి కొంతసేపు 3 గం.లనుండి ౫ గంటల వరకు తమ వాదములను వినిపించిరి. ఎంతైనను సభ ఏమియు తేలకుండగనే ముగిసినది.

శ్రీ వామన నాయకుగారు కల్యాణరామ అయ్యరుగారిని అధ్యక్షులుగా ప్రాప్తింపజేయుట మెచ్చదగినది విద్యార్థులను ఆదరించుట ప్రయత్నించి వర్ధిల్లగలరని తెలిపిరి. ఇట్టి సభలు ఏర్పరచుట కొంతవరకు ప్రయోజనకరము, అయినను గంటల సేపు నిరర్థకముగా వాదించుట ఎంతయో విచారకరము. ఇట్టి సభలు జరుగుటకు ముందు ప్రజలు నియమనిబంధనలు ఏర్పరచుకొని జరుపవలెనని తెలుపుచున్నాము.

ఒక ప్రేక్షకుడు.

ఇర్విను ప్రభువు జారీచేసిన రెండు ఆర్డినెన్సులు

ప్రెస్ ఆర్డినెన్సు, అన్‌లాఫుల్ ఇన్స్టిగేషన్ ఆర్డినెన్సు పూర్వముకన్న హెచ్చు మరతులతో జారీచేయబడినవి

రౌండుటేబిల్ సభాఫలితమిదియేనా!

రాజప్రతినిధియగు ఇర్విను ప్రభువుగారు డిసెంబరు ౨3వ తేదిన ప్రెస్ ఆర్డినెన్సును న్యూసు షీట్సు న్యూస్ పేపర్సు ఆర్డినెన్సును (పత్రికాశాసనము) నాన్ పేమెంటు ఆఫ్ లయబిలిటీస్ (బాకీపన్నులు చెల్లించకుండుట) ఆర్డినెన్సును అమలులోనికి దెచ్చిరి ఇవి వరుసగ పదియవ రెండు సంఖ్యలుగల ఆర్డినెన్సులు. పదియవ ఆర్డినెన్సు [పత్రికా శాసనము] లో ఇంతకు పూర్వము అమలులో నుంచబడిన ప్రెస్ ఆర్డినెన్సులో లేనట్టి కొన్ని నూతన నిర్బంధములు కల్పింప బడినవి. హెచ్చుగా వరకట్నము పూచీదారులయొక్క వారు చెల్లింపకుండ తప్పించుకొనుటకు వీలులేకుండ జేయుటకును పత్రికల ప్రకటనలు తప్పించుకొనకుండు నట్లును డిక్లరేషన్ చేయకుండ న్యూసు షీట్సు న్యూస్ పేపర్లు (వార్తలు మాత్రమే గల పత్రికలు) ప్రకటించుట నేరమని నిర్ధారించుటకును ఆయా సెక్షనులలో మార్పులు గావింపబడినవి.

అన్‌లాఫుల్ ఇన్స్టిగేషన్ ఆర్డినెన్సు (అక్రమ ప్రోత్సాహశాసనము)

ప్రజలు చెల్లింపవలసిన బాకీలు గలవారినెవరినైన బెట్టకుండ వారిని ప్రోత్సాహపరచకుండుటకుగాను ఇదివరకు ఆర్డినెన్సు లోగడ చేయబడెనుగదా! ఇర్విన్ ప్రభువు ఈ ఆర్డినెన్సు రెండవసారి పదకొండవ ఆర్డినెన్సుగ జారీ చేసిరి. ఈ రెండు ఆర్డినెన్సులను ఇదివరకు ప్రజలు శాసనోల్లంఘనము చేయుటకై ప్రయత్నించుచుండుటచేత నిట్టి ఆర్డినెన్సులు ప్రయోగింపనవసరమైనదనియు ఇట్టి శాసనములు అమలులో నుంచుచున్నాననియు వీనిని రాబోవు భారతశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టెదమనియు ఇర్విను ప్రభువుగారు సూచించిరి.

పంజాబు పట్టపరిధానోత్సవ దురంతము

హంతకుని వాఙ్మూలము

గవర్నరుగారికి స్వస్థత కలుగుచున్నది

పంజాబు గవర్నరగు సర్ జియోఫరీ డి మాంటు మోరెన్సీగారిపైన జరిగిన కాల్పుల వృత్తాంతము గతసంచికలో ప్రకటింపబడినదిగదా! గుండు వదలినవానిపేరు హరికృష్ణ ఇతడు పోలీసు స్టేషనునందిట్లు వాఙ్మూలమొసగెను:—

"నేను పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రములో నున్న మర్దను గ్రామవాసిని. కాలేజిలోనికి పోతిని. నేను విద్యార్థిని గాను. నేను విశేషప్రశ్నములను గురించి మొదటినుండియు గాలరీలోనే కూర్చొని యుంటిని"

రాజప్రతినిధి తంతి

ఇర్విన్ ప్రభువుగారు గవర్నరుగారు గాయపడినందుకు తమ విచారమును తెలుపుచు కలకత్తానుండి తంతి నంపిరి హిజ్మెజెస్టీ వేల్సురాజుకూడ కేబిలునంపిరి.

గవర్నరుగారికి సంతృప్తికరముగానే ఆరోగ్యాభివృద్ధి కలుగుచున్నదని ప్రకటన చేయబడినది.

ఇటీవలి వార్తలు

గాయములు పొందిన ఇరువురు పోలీసు అధికారులలో ఒక ఇన్స్పెక్టరు చనిపోయెను. గాయపడిన డాక్టరు మిస్ మాక్ డర్మాట్ గారికి ఆపరేషన్ చేయవలసియున్నది. పరిస్థితి అపాయకరముగ లేదు హంతకుడగు పంజాబుకు విద్యార్థియు, బి. ఏ. డి. క్లాసులో చదువుచున్నాడు. వారి వయస్సు ౧౯ సం. ౨౧ సం వయస్సు గలవాడు. రెండవవానిపేరు ఇంకను ఎరుగబడలేదు.

స్థానిక వార్తలు

నగర రక్షక శాఖ

కొత్వాలీకి నాయబు కొత్వాలుగానున్న మౌల్వీ సయ్యదు కరీముద్దీన్ సాహెబు ఉపకారవేతనముపై తొలగింపబడి యుండిరిగదా! వారిస్థానమున గిరూ నియామకము ఒక సంవత్సరముకొరకు పరీక్షార్థము కరీముద్దీన్ సాహెబు ఉపకార వేతనము పొందినవాటి నుండి అమలులోనుండును.

(౧) కరీముద్దీన్ స్థానమున మేజరు ఆమీరు సుల్తాను సాహెబు నాయబు కొత్వాలు పదవిపై

(౨) మేజరు అమీరు సుల్తాను సా॥ స్థానమున ఎస్. ఎన్. రెడ్డిగారు మద్దదు కొత్వాలు పదవిపై

(3) ఎస్. ఎన్. రెడ్డిగారి స్థానమున మహమ్మదు ఇబ్రాహీం ఖాన్ సా॥

చరఖా సంఘము

హైదరాబాదు చరఖా సంఘము ఇటీవల కొన్ని మార్పులు గావింపబడెను. ఈ సంఘము మార్పుబడినదనియు ఖద్దరు విక్రయించుటకును, రాట్నములు సప్లయి చేయుటకును ఏర్పాటు చేయబడినవని యు ఎల్లరి పంస్థను ప్రోత్సహించువలె విలువనియు ఈ సంఘ కార్యదర్శిగారు కోరుచున్నారు.

బోరింగ్ ఇన్స్పెక్టరు

స్థానిక సాయశాఖ బోరింగు ఇన్స్పెక్టరులకు స్థానిక గ్రామాలకు బోరింగుల గనుల మాపుటకై ఉంగరగాదరు పోవుటకుగాను అనుమతి నొసగబడెను.

ఎక్సురే పరికరములు

ఉస్మానియా జనరలు ఆసుపత్రియొక్క ఎక్సురే శాఖకు ఆవశ్యక పరికరములు తెప్పించుటకు గాను చేయబడినదని వీని ధరల గూర్చి బ్రిటిష్ ఇండియాయందలి కంపెనీలు పంపిన ధరల పట్టీలను పరిశీలించుటకుగాను ఎక్సురే నిపుణులగు డాక్టరు జర్బారు సా॥ కు బొంబాయి కలకత్తా బెంగుళూరు నగరముల కేగుటకు అనుమతి నొసగబడెను.

ఆబ్కారీ శాఖాధ్యక్షులు

నిజ జిల్లాలపై జోరా పెంచియున్నారు

నోట్ల ఆక్బరజా పాఠశాల

ఈ పాఠశాలకు హెడ్మాస్టరు మీర్జా సా॥ కృపమునకు నెం॥ కు మంజూరీ యొసగబడెను.

సహకార శాఖ

ఈ శాఖయొక్క మదద్గారు రాజీనామా ఆసరమున సేఠ్ సా॥ సహకారశాఖకు మార్చబడుటచే వీరి స్థానమున వాస్కర అనంత్ర సాహుగారు బి. ఎ. ఒక సంవత్సరము వరకు నియమింపబడిరి.

బాలికాపహరణ ప్రయత్నము

ఘాంసీమండీ క్వార్టరులోని యొక గుడిసెలో నొక దుష్టుడు 2 సంవత్సరముల బాలికను ఎత్తుకొనిపోవుటకు ప్రయత్నము చేసినటుల తెలియుచున్నది వివరము లిటుల తెలియుచున్నవి బాలిక నిద్రించుచున్నట్లు రాత్రి సమయమున నొక దుష్టుడు బాలికను పట్టుకొనిపోవు చుండగా బాలిక భయపడి ఏడ్వగా తల్లిదండ్రులు బయటికి వచ్చిరి. అందుచే దొంగ బాలికను వదలివేసి పారిపోయెను.

హైదరాబాదు విద్యార్థి సంఘము

హైదరాబాదు విద్యార్థి సంఘ సమావేశము జరిగెను. వాదవివాదముల అనంతరము ఈ క్రింది తీర్మానములు అంగీకరింప బడెను:—

(౧) విద్యార్థులలో పరస్పర ఐకమత్యమును పోషించుట.

(౨) విద్యార్థులను నిర్బంధమునుండి తొలగించుట. మరియు వీరి విద్యావిధానములో దేశపరిశ్రమ నిర్మాణ విద్య యొసగవలెనని తెలుపుట.

(3) విద్యార్థులకు లాభదాయకమగు విషయములను శ్రద్ధపరచుట వీరి సామాన్య బలహీనతలను తొలగించుట.

(౪) విద్యార్థులలో దేశభక్తిని వృద్ధిపొందించుట.

(౫) దేశాభివృద్ధి కరమగు విషయములలో విద్యార్థుల ఐక్యము నెలకొల్పుట.

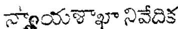
ఈ సంఘమునకు ఈక్రింది అధికారులు నియమింపబడిరి:—

అధ్యక్షుడు మిస్టరు సయ్యదు మొహియొద్దీన్ ఖాద్రీ బి. ఎ
ఉపాధ్యక్షుడు, సయ్యదు నూరుల్లా బి. ఎ
కార్యదర్శి, అబ్దుల్లాఖాన్
సహాయ కార్యదర్శి, అబ్దుల్ ఆలీ
కోశాధ్యక్షుడు, ఆనందకిషన్ రావు

గోలకొండపత్రిక

ప్రమోదూతనామ సం॥ పుష్య శు॥ ౩

శనివారము

౧౩౩౭ ఫ.

న్యాయశాఖా నివేదిక

ప్రభుత్వము వారు ౧౩౩౭ ఫసలి సంబంధమైన న్యాయశాఖా (సిరష్తె అదాలత్) నివేదికను ఇటీవల ప్రకటించి దాని ప్రతియొకటి మాకార్యాలయమునకు పంపియున్నారు. దీనిలోని విషయము లెన్నియో సూచింపదగినవి కలవు. కాని ప్రస్తుతమొక ముఖ్య విషయమును గూర్చి వివరించుచున్నాము. అదేదన న్యాయశాఖా సంబంధమగు అధికారములను మాలు అధికారుల నుండి విడదీయుట, దాని వలన కలిగిన ఫలితములు అనునది.

నిశ్చయముగ నీ సంస్కారము మనరాష్ట్రములో జరిగినదట చాల గొప్ప సంగతి. ఈ సంస్కారణము ౧౩౩౧ ఫసలి ఖుర్దాదు నెల ఆరంభమున అమలులోనికి వచ్చినది. అంతకు పూర్వము మాలు అధికారులగు తహసీల్దారులు డివిజనలు ఆఫీసర్లు, అవ్వలు తాలూకుదార్లు ఇట్టి అధికారములను కలిగి యుండిరి. ఒక మనదేశమునందే కాదు నాగరిక పరిపాలనమని పేరుపొందిన బ్రిటిషిండియా లోకూడ నేటివరకు మాలు అధికారులకు న్యాయశాఖాధికారము లున్నవి. సుమారు ౫౦ సంవత్సరముల కాలమునుండి బ్రిటిషు హిందూదేశములోని మన సోదరులు ఈ దుష్టపద్ధతిని తొలగించవలసినదని ఎన్నియోమారులు మొరపెట్టుకొనిరి. బ్రిటిషు పాలకులు కూడ తత్త్వత ఈ యధికారములను విడదీయుట మంచిదేయని సిద్ధాంతీకరించిరి కాని దానిని అమలులో పెట్టుటకు సాహసించరైరి. ఈ సంస్కారణమును ఆచరణలోనికి దింపినచో, ద్రవ్యమెక్కువ కావలసి యుండును కనుక ప్రస్తుతము వీలులేదని అవుదల చేయుచు వచ్చిరి. కాని తక్కిన అనేక విషయములలో వెనుకబడి యున్న మన రాష్ట్రమువారు సద్భావ ప్రేరితులై ఈ సంస్కారణము ఆచరణలోనికి తెచ్చిగడచిన ౫ సంవత్సరములనుండి అమలు జరుపుచున్నారు. ఈ సంస్కారణారంభమునుండి ౫ సంవత్సరములలో కలిగిన లాభములు ప్రస్తుత నివేదిక యొక్క ౧౩ నుండి ౨౫ వరకుగల పుటలలో వివరింపబడి యున్నవి. నివేదికను గూర్చి ప్రభుత్వము వారు చేసిన విమర్శనమునందును ఈ యంశము ప్రత్యేకముగా ప్రశంసింపబడి యున్నది.

ప్రస్తుత సంస్కారణారంభము అగుటకు పూర్వపు సంవత్సరము ౧౩౩౦ ఫసలికడా. ఆవత్సరమున మన రాష్ట్రమునందంతటను కలిసి దాఖలు అయిన దివానీ వ్యవహారముల మొత్తము సంఖ్య ౪౧ వేల ౮౨౭ ఉండెను. అట్టిది ౧౩౩౭ ఫసలిలో హెచ్చి ౬౩ వేల ౨౪౦ అయినది. అట్లే ౧౩౩౦ ఫసలిలో తీర్పు పొందిన వ్యవహారముల సంఖ్య ౫౭ వేల ౨౫౬ ఉండెను. అట్టి సంఖ్య ౧౩౩౭ ఫసలిలో పెరిగి ౭౦ వేల ౬౩౩ అయినది. ఇదే విధముగ ఫౌజ్దారీ వ్యవహారముల సంఖ్య ఈ ఆరు సంవత్సరములలో ౪౯ వేల ౫౪౩నుండి పెరిగి ౫౩ వేల ౭౩౩ అయినది.

ఈ యంకెలను, నివేదికలోని యితరములగు అంకెలను బట్టి ఈక్రింది లాభములు ప్రస్తుతసంస్కారణము వలన కలిగినవని నివేదిక సూచించుచున్నది —

(౧) దీవానీ వ్యవహారములు నూటికి ౪౯ చొప్పున ఎక్కువగా న్యాయస్థానములలో దాఖలు అయినవి.

(౨) దీవానీ తీర్పులలో నూటికి ౨౩ చొప్పున హెచ్చినవి.

(౩) ఫౌజ్దారీ మొకద్దమాలు నూటికి ౨౦ చొప్పున ఎక్కువగా తీర్పు అయినవి.

మరియొక సంగతి ఈ సందర్భమున గ్రహించ తగియున్నది. దీవానీ అదాలతులు పనిచేసిన దినములు సగటున సంవత్సరమునకు నూటికి ౩౨ చొప్పున తగ్గినవి. ఫౌజ్దారీ అదాలతుల దినములు కూడ నూటికి ౨౩ చొప్పున తగ్గినవి. కనుక తేలిన సంగతి ఏమన న్యాయస్థానములు పనిచేసిన దినముల సంఖ్య తగ్గినను, చేయబడిన పని ఎక్కువగా పెరిగినది. ముఖ్యముగా దీవానీ పని రెండింతలు హెచ్చినది.

దీవానీ మొకద్దమాల సంఖ్యయొక్క హెచ్చుదలతోపాటు ఈ శాఖయొక్క ఆదాయము కూడ హెచ్చినదనుట నిర్వివాదాంశము. దాని యంకెలనిచ్చుట వివరింప పనిలేదు. ఈ సంస్కారణము వలన కలిగిన ఇతర లాభములు కూడ కలవు. వానిలో కొన్నిటి నీక్రింద పొందుపరచుచున్నాము.

(౧) మొకద్దమాల వారికి మాలు అధికారుల దౌరాస్థలములకు వెళ్లు అవస్థ తప్పినది.

(౨) మాలు అధికారులకు కార్యబాహుళ్య ముండుట వలన పేషీలు మాటిమాటికి వాయిదా పడుచుండెడి దురవస్థ తగ్గిపోయినది.

(౩) తీరిక లేనందున మాలు అధికారులు కానూను గ్రంథములు ఉన్నత న్యాయస్థానముల తీర్పులు మొదలగు వాని మూలమున న్యాయశాస్త్ర జ్ఞానమును వృద్ధిచేసికొనజాలకుండిరి. దీని దుష్పరిణామము తీర్పుల పైన బడుచు మొకద్దమాలవారు అనుభవింప వలసి వచ్చుచుండెడిది. అదిచాలవరకు తగ్గిపోయినదని చెప్పవచ్చును.

(౪) దేశీయులలో న్యాయస్థానములందు నమ్మకము హెచ్చినది. ఉద్యోగస్థుల పైనను అధికారుల పైనను మాలు అధికారుల వద్ద వ్యవహారము జరుపుటకు జంకుచుండువారు ఇప్పుడు కొంత ధైర్యవంతులైరని చెప్పుట కత్యుక్తి యేమియు లేదు. గడచిన ౫ సంవత్సరములలో జరిగిన కొన్ని వ్యవహారములు జనులకు కలిగిన మార్పులకు ప్రబల నిదర్శనములని చెప్పగలము.

ఇట్లీ సంస్కారణము ... సంస్కారణమును సక్రమముగ ... మరల ... రధికారు ... సంవత్సరములలో కలిగిన ... నంతకు మునుపు కారణమేమి ... ప్రభుత్వమువారి విమర్శ నిర్ధారణమున ... కమిటీ నియమించిరి దాని ఫలితమేమైనదో తెలియుట లేదు. ...

మహాత్ముని తపోబలము

కాంగ్రెసువారి శక్తిని అమెరికా గ్రహించెను

నిజమైన పోరాటము భారతదేశములో జరుగుచున్నది కాని లండను నగరములో గాదు

న్యూయార్కు నగరమునందలి "నేషన్" పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది —

భారతదేశమునందిటీవల ప్రభుత్వమువారు చేసిన కార్యములను బ్రిటిషు పత్రికలలో హిందూదేశమును గూర్చి జరిగిన చర్చలను ఈ విషయమున కొన్ని పత్రికలు చేసిన తీర్మానములను గూర్చి ఇక నుండి పోరాటము జరుగుచున్నదని ఇవి గ్రేటుబ్రిటను గాంధీజీయొక్కయు కాంగ్రెసుయొక్కయు షరతుల నొప్పుకొనదని విశదపరచుచున్నవి.

రౌండు టేబిల్ సభయందు పాల్గొనుచున్న వారిలో జమీందారులు స్వార్థముల గూర్చియే ప్రయత్నించుచున్నారు. కొందరు బ్రిటిషు వారికి మిత్రులగుటచేతను కొందరు ధైర్యము లేకుండుటచేతను కొందరు బ్రిటిషువారికి తమ కష్టనిష్ఠురములను విన్నవించుకొనిన అన్నియు పరిష్కరించెదరని అనుకొనుటచేతను ఏకగ్రీవముగ సాధనము గావించుటకు శక్తిలేకయున్నారు.

గాంధీగారి సంకల్పము

భారతదేశ సమస్య రౌండుటేబిల్ సభయందు జరుగు చర్చలవలన గాక గాంధీగారియొక్కయు కాంగ్రెసు పక్షమువారియొక్కయు సంకల్పముల వలననే పరిష్కారమగునని భారతీయ ప్రతినిధులను బ్రిటిషువారికిని బాగుగ తెలియును. భారతీయ ప్రతినిధుల షరతులు అధికమైనవిగా నున్నప్పటికి అంతకన్న హెచ్చైన షరతులు గాంధీగారు సూచించుట యే రాజీ భారతీయుల విముక్తి కలుగుటకు ఎరవాడ జైలునందిరయున తపము చేయుచున్న గాంధీగారే కారణము. వారి షరతు అంగీకరింపబడనున్నదేమో గాంధీపక్షమున జెయము" అని బెదిరించగలరు ఇది వప్పు ... మార్గము లేదు వారి విషయము దెలుపవున్నను, ప్రభాత్ర ... ముసల్మానులు ... ఇంకను పరియా అఫ్ఘనిస్థానమువారితో గలిసి బ్రిటిషు వారికి కష్టము కలుగజేయుదురని బెదరించవచ్చును. కాని ఈ మార్గమువలన ముసల్మానులకు అపజయము కలుగును.

రౌండుటేబిల్ మహాసభవలన సఫలితము కలుగజాలదు. కాంగ్రెసు పక్షపు షరతులను ప్రభుత్వ మంగీకరించ జాలదు. వారి షరతుల నొప్పుకొనిన ప్రభుత్వము పదిహేను నిమిషములైనను భారతదేశమునందధిక సంఖ్యాకులు ... చున్నారు. రౌండుటేబిల్ సభయందు పాల్గొను భారతీయ ప్రతినిధులు బ్రిటిషువారు ప్రసాదించు స్వల్ప హక్కులను తృప్తినొందినను వానిని జనసామాన్యమంగీకరించదు. వారు రిక్తహస్తములతోనే స్వదేశమునకు మరలివచ్చిన కాంగ్రెసు పక్షపు ఆశయములను ఇంకను బలము కలుగును. బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారు భారతదేశమున జరుగుచున్న విజ పరిస్థితులను అమెరికాకు తెలియకుండ వార్తలను పంపకుండ ... గావించినను నిజమైన పోరాటము జరుగుచున్నది భారతదేశమునందేకాని లండను నగరములో గాదు.

... మహావేశమై ప్రథమ ... సభలో ఈ ... కారణమున కమక్షామముగ ... కలిగి ... సోదరులకు ... న్యాయాధికుని ప్రభుత్వమునకు ... సంస్కరణము ... ప్రభుత్వమునకు ... చేతను ...

పండితమాలవ్యాగారి విడుదల

సత్యాగ్రహవార్తలు

నైని జైలు నిరశన వ్రతము

నైనిజైలునందున్న పండిత జవహరులాలు నెహ్రూగారును, డాక్టరు మహమూదు సా॥ గోవింద మాలవ్య ఆర్. ఎస్. పండిత్ మున్నగు కాంగ్రెసు నాయకులు కారాగృహములలో రాజకీయ ఖైదీలను క్రూరముగా చూచుచున్నారని మూడురోజుల నిరశన దీక్ష గయించిరి. వారికి డాక్టరు మహమూదు సా॥ శనివారము విడుదల చేయబడెను. అయినను వారు నిరశన దీక్షబూనియే యుండిరి. జైలులో నున్న జవహరులాలు మున్నగు నాయకులు ఆదివారము సాయంత్రము నిరాహార దీక్ష విడచిరి. అంతట అలహాబాదులోని ప్రజలు నైని జైలు కడకు వచ్చి జై జై ధ్వనులు గావించిరి. పండిత జవహరులాలు మున్నగు నాయకులు ఆరోగ్యముగ నున్నారు.

రజపతి కౌలుకు శిక్ష

ఢిల్లీ నగరమున రజపతి కౌలు సతి (పండిత జవహరులాలు అత్తగారు) గారికిని, మరి ౧౦ మంది స్త్రీలకును ౨౨ రు పురుషులకును, చెరి ౬ నెలల కఠిన శిక్ష విధింపబడెను.

కమల నారాయణ మాలవ్యాగారికి శిక్ష

కమల నారాయణ మాలవ్యాగారు [పండిత మదన మోహన మాలవ్యాగారి మనుమలు] వీరి వయస్సు ౧౭ సంవత్సరములు. అలహాబాదు నగరమునవీరికి ౧౪౪ సెక్షను ప్రకారము ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్షయును, రు ౧౫౦ల జుర్మానాయును, జుర్మానా చెల్లించనిచో మరి మూడు నెలల శిక్షయును, విధింపబడినది.

అయోధ్యా ప్రసాదు నిరాహార దీక్ష

మురాదాబాదు జేలులో నున్న శ్రీ అయోధ్యా ప్రసాదు రెండు గంటలు రాట్నము వడకుటకు నేర్పాటు చేయనందున ౨౩ దినముల నిరశన వ్రతము నవలంబించినారు.

సంస్థానములు: ప్రమాద చట్టము

దేశీయ సంస్థానములు కాంగ్రెసు ఆందోళనములను విధ్వంసము చేయగ, బయత్నించుచున్నవనియు, రాజకోట సంస్థానము ప్రమాద చట్టము గావించినదనియు, ఆ చట్టముచే భారత దేశమునుండి సంస్థానము లకు పంపబడిన వారిచే రు ౫౦౦ జమానతు కోరవచ్చునియు, ఇవ్వనిచో ఆరు నెలల శిక్ష ఇవ్వవచ్చుననియు, ఈ స్థితిలో వారల జమానతుకోరినయివ్వనిచో ౩ సంవత్సరముల శిక్ష విధింపబడునవనియు, జగన్నాథ దేశాయిగారు ఇటులే అరెస్టు చేయబడి ఆరు నెలల శిక్ష విధింపబడిరనియు బైమ్సు పత్రిక ప్రకటించుచున్నది

విదేశ వస్త్ర విక్రయము

అహమదాబాదు స్వదేశ సభవారు విదేశ వస్త్రముల నమ్మకొని విదేశములలో నమ్ముటకొరకు సిద్ధము తయారు చేయుచున్నారు.

అవారీ పిచ్చివాడయ్యెనా?

ఆయుధ చట్ట సత్యాగ్రహోద్యమ నాయకులగు మంచర్షా అవారీ గారిని నాగపూరు సెంట్రలు జేలునుండి పిచ్చివారి ఆసుపత్రికి మార్చబడిరని తెలియుచున్నది.

౭౦ రోజుల నిరశన వ్రతము

కలకత్తా సిటీకాలేజి ఇంటరు విద్యార్థులును, బెంగాలు పూర్వపు ఖైదీలును అగు కేశవ చక్రవర్తిగారు డిసంబరు ౨౨ వ తేది వరకు ౭౦ రోజులు నిరాహారులై యుండిరి. వారికి క్రిమినలు ప్రొసీజరు కోడు ౧౯౯ సెక్షను ప్రకారము ఒక సంవత్సరము కఠిన శిక్ష యొసగబడెను. వారి స్థితి ఆపాయకరముగ నుండుటచే జైలు ఆసుపత్రికి మార్చబడిరి.

లాఠీ ప్రయోగము

కోయంబత్తూరు నందు డిసంబరు ౨౫ వ తేదిన కాంగ్రెసు వారు సభ జరుపుచుండగ పోలీసువారు లాఠీ ప్రయోగించి జనసమూహమును చెదరగొట్టిరి. ౧౨ గురు వాలంటీరులను అరెస్టు చేసిరి.

వివిధవార్తలు

భూకంపము

పోరునాపట్టణము భూకంపముచే నాశనమైనది ౩౦ మంది మరణించిరి ౭౦ మంది క్షతగాత్రులైరి.

మాలవ్యాగారి విడుదల

ఇండియా ప్రభుత్వమువారి ఆజ్ఞ

పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారిని యెట్టి షరతులను కోరకుండ వెంటనే విడుదల చేయవలయునని డిసంబరు ౨౩ వ తేదిని ఇండియా ప్రభుత్వమువారాజ్ఞాపించిరి. ఇంకను పండితజీ నీరస స్థితిలోనే యున్నారు.

రౌండు టేబిలు ప్రతినిధులు

రౌండుటేబిలు సభా సమావేశ మిపుడు ఆగిపోవుటచే ప్రతినిధులలో కొందరు దేశ సంచారమునకు బయలుదేరుచున్నారు.

పిర్పి (ధార్వాలు) లో భారత సేవ చేయువారిపై పోలీసువారు లాఠీ ప్రయోగించి చెదరగొట్టిరి. ఇందువలన దాదాపు ౧౨ మందికి గాయములు తగిలినవి. రత్నగిరి తాలూకా కాంగ్రెసు సంఘాధ్యక్షునకు ౮ నెలల కఠిన శిక్షయును రు ౫౦ ల జుర్మానాయును జుర్మానా చెల్లించనిచో ౨ నెలల శిక్షయు కార్యదర్శికి రు ౧౦౦ ల జుర్మానాయును, జుర్మానా చెల్లించనిచో ౩ నెలల కఠిన శిక్షయు, విధింపబడెను

గ్రాంటు ఆపుదల

అహమదాబాదు పురపాలక పాఠశాలలు జాతీయ నాయకుల అరెస్టు సందర్భమున మూయబడుచుండుటచే బొంబాయి ప్రభుత్వమువారు గ్రాంటు నియ్య నిరాకరించిరి

అరెస్టులు: సోదాలు

బొంబాయిలో పోలీసువారు చాలయిండ్లు సోదాలు చేసి ౨౦ మంది కాంగ్రెసు సభ్యులను అరెస్టు చేసిరి.

స్త్రీ వాలంటీరులకు శిక్ష

బొంబాయి నగరమున ఈ నెల ౨౨ వ తేదిన ౨ రు స్త్రీవాలంటీరులకు విదేశవస్త్రములను గొంపోవుచున్న బండిని ఆటంకపరచినందున ౮ నెలల కఠినశిక్ష విధింపబడెను.

ఢిల్లీ జైలు నిరశన వ్రతము

ఢిల్లీ సెంట్రలు జైలులో ఇటీవల నుంచబడిన నిర్బంధితులరాండ్రకు "ఏ" క్లాసుకు బదులు "బి" క్లాసు నొసంగుటచే డిసంబరు ౨౮ వ తేది నుండి నిరశన వ్రతము విరమింపబడెను.

పాలఘాటు శిక్షలు

పాలఘాటునందు కొమ్మండుగురు సత్యాగ్రహులకు ఇండియా పీనలుకోడు ౧౨౪ ఎ సెక్షను ననుసరించి ౮ మాసముల కఠిన శిక్ష నొసగబడెను.

లండనులో పొగమంచు

డిసెంబరు ౨౧ వ తేదినుండి మూడురోజులు లండనులో పొగమంచు క్రమ్మినందున ఇందులకు వెళ్లుచున్న ౫ లక్షల ప్రజలు ఇబ్బందులపాలైరి. గోట్లెపై ప్రమాదముచే చాల మంది మరణించిరి. ౨౪ వ తేదిన మంచు పోయెను రాకపోకలకు సాధారణముగ నుండెను. విమానముల రాకపోకలకు వీలుకలుగలేదు

సంగీత సభ

చెన్నపురి సంగీతసభ డిసెంబరు ౨౪ వ తేదినాడు ముత్తయ్య భాగవతారు గారి యాజమాన్యమున సమావేశమయ్యెను. తిరువాన్కూరు మహారాణీగారు సభా ప్రారంభోత్సవము సలిపిరి. సభకు పురప్రముఖులును, విద్వాంసులును విచ్చేసిరి.

రౌండు టేబిలు సభా ముగింపు

రౌండుటేబిలు సభ జనవరి ౧౫ వ తేదివరకు పూర్తిగా ముగియునని ప్రతినిధులకు తెలుపబడినది. బ్రిటిషు మంత్రివర్గముచే కోరబడిన రాజకీయ ఖైదీల విడుదల సమస్య క్లిష్టమైనదని యనుకొనుచున్నారు.

భూరి విరాళము

మైసూరు సంస్థానములోని తగదూరుఖాదీ సంఘమునకు కౌటిలకు చెన్నమయ్యగారు గాంధీ టోపిలను విద్యార్థులకు కొని యిచ్చుటకు రు ౫౦౦ లును, ఖద్దరు పరిశ్రమ నిమిత్తము రు ౨౦౦౦ లును, ఇపుడు రు ౫౦౦ లు భూరి విరాళ మొసగిరి.

౨ వేల కమ్యూనిస్టులు హతులైరి

రెండురోజులు తీవ్రమైన యుద్ధము జరిగిన పిమ్మట డిసంబరు ౧౫ వ తేదిన నాన్కింగ్ (చైనా) ప్రభుత్వమువారు దక్షిణ కియాంగ్సిలోని ఎంగకు నగరమును వశపరచుకొనిరి. ఈ నగరము గత రెండు సంవత్సరముల నుండి కమ్యూనిస్టుల యొక్క రక్షణ స్థలముగ నుండెను. రెండువేల కమ్యూనిస్టులు చంపబడిరి ప్రభుత్వమువారు సోవియటు ప్రభుత్వము పరమకొని యుండిన ధనాదుల నాశన మొనరించిరి. కమ్యూనిస్టులు ఖైదుయందుంచిన ౫౦౦ మందిని విడుదలచేసిరి.

విలేఖరులకు సూచన

(౧) ఉపక్రియ (౨) బాలభట (సంఘము. (౩) సీసమాలిక (ఈమూడు ప్రకటింప బడవు) (౪) పాపము దాచబడదు. (సంతోషము, పేరు వ్రాయలేదు కనుక ప్రకటింప జాలము) (౫) కొప్పోలువార్తలు (౬) మద్దూరు (గుల్బర్గా) వార్తలు (పేరు సతకములేదు కాన ప్రకటింప బడదు) (౭) వాంఛ (ప్రకటింప బడదు) (౮) ఆసిఫాబాద వార్తలు (చాల ఆలస్యముగ పంపబడినవి) (౯) యాదగిరి (ప్రకటింపబడదు)

సంపాదకుడు

ఇర్విను గారి ఒప్పుదల

ప్రజలస్వాతంత్ర్యేచ్ఛ నరికట్టుటకు నిర్బంధ విధానము ప్రయోజనకారిగాదు

కలకత్తా నగరమునందు ఇర్విన్ దంపతుల గౌరవార్థము యూరోపియన్ సంఘము వారొసగిన విందునందు ఇర్విన్ ప్రభువుగారు దిగువ అమూల్య విషయములను దెలిపిరి —

శాసన ధిక్కారణ మెంత యసందిగ్ధముగ మనము నిరాకరింప దగియున్నదో దాని నివారించుటకు మన మెట్టి శక్తులను సమకూర్చుకొనవలసి వచ్చినను ప్రభుత్వమువారు దృఢవిధానముతోడ నీ యుద్యమమును త్రుంచి వేయ గలమని యెంచిన యెడల మనము పెద్ద పొరపాటొనరించిన వారమగుదుమనుట నిస్సందేహము. భారతీయుల యాశయములకు జీవకళ నిచ్చుచున్న జాతీయ భావము చుల్కనగ జూచినచో ప్రమాదకారమగుటయు ఇంతియగాక యాదృశ విధానము వలన సమ్యమును సంపూర్ణముగ సంతరించుటయు నట్టియు పరిష్కారము కలుగ నేరదు.

ఈ యుద్యమము ప్రారంభముకాక మునుపె దీనివలన నెంతయో నిర్దాక్షిణ్యమగు నిరోధనవిధానము నవలంబింపవలె నని వచ్చునని నేను గ్రహించియుంటిని. అట్లు చేసిన యెన్నటికేని యద్వితీయ పోటెంచి కాంగ్రెసు కాంక్షింప నెంచినది. అట్టి విధానమునే యవలంబించియుండిన వార్తాపత్రికలపై నెక్కడలేని నిరోధము ప్రయోగింపవలసి యుండును. అట్లు చూచినయెడల మిన్నటి పత్రికాశాసనము ఎంతో వలను చాలియుండదు. ఇంక నా విధానమునే యవలంబించి యుండినచో దేశమునందలి యభిప్రాయ ప్రకటనమును గూడ మిక్కిలి నిరోధించియుండవలసి వచ్చెడిది.

అట్టి విధానమంతయు తాత్కాలికముగ లాభము కలుగజేసినను శాశ్వతమగు ప్రయోజనము నొసగజాలి యుండదని నా యభిప్రాయము. యోచన చేయుచున్నాను కాని అట్టి యుపక్రమము వలన పరిస్థితులు మరింత విషమించి బ్రిటిషువారు భారతవర్షమున నిర్మింపవలసిన స్వపరిపాలనా విధానము చాల దూరమగునటుల యొనర్చునని యందరును నిస్సందేహముగ తలంతురు. అట్టి స్వపరిపాలనతోడ మనము భారతవర్షమును సామ్రాజ్యమునందొక సంతృప్త భాగముగ నుంచుట యే బ్రిటిషువారి కెల్ల వలయు.

ప్రస్తుతము ప్రభుత్వము వారవలంబించుచున్న నిరోధన విధానమంతయు జాతీయాశయములను నిర్మూలించుటకును భారత ప్రజల విశ్వాసమును నిరోధించుటకును గాదు కేవల మత్యావశ్యకముగ నిరాకరింపబడియుండు.

పారతంత్ర్యభావము భారతవర్షమున పోయి తుల్యభాగిత్వభావము కలుగ వలయును. భారతీయులందరును కలిసి యొక్క కంఠముతో కోరిన రాజ్యాంగ విధానము నవశ్యము నొసగవలసి వచ్చును.

ఏమిషనులకైనను విచారించుము

శ్రీ బదరీనాథ మెడికల్‌హాల్ నల్‌గొండ

శ్రీ మహాలక్ష్మీ సంపన్నులైన మోతీలాల్ కన్హయ్యాలాల్ రాంచంద్ర (చందూలాల్) సేటుజీల సహాయమువలన యీ దవాఖానా సుమారు పది సంవత్సరముల నుంచి కలకత్తా డాక్టరని నైజాంలో ఖ్యాతిజెందిన కవిరాజ్, టి ఆర్ శర్మ బి. ఏ. ఎం డి ఇ సి. యల్. యెస్ సి డి వారిచే స్థాపింపబడినది. వారు ఆయుర్వేద, యూనానీ, అలోపోతీ, హోమోపోతీ, అహాంఖ్యా, ఫకీరీ, సుషేణ మున్నగు సకల వైద్య శాస్త్ర ప్రవీణులనియు పురాతన కఠిన ద్వంద్వ వ్యాధు లనేకములను నిర్మూలించిరనియు నందరకూ తెలసేయున్నది. కొల్లాపురం జటప్రోలు మున్నగు గ్రామములలో జీవితాశ లేని కేసులలో దీనుకున్న అజ్వాన్ను మూపాయీలను దైవసాక్షిగా ఖర్చయిన మందుల విలువ తప్ప మిగత రూ॥ 20 లు 50 లు 60 లు కూడా వాపసు జేసినందున ‹‹ధర్మము తప్పనివాడు›› అను జనవాక్యములు నలుదిశలను వ్యాపించేయున్నవి. ఇట్టి న్యాయమూర్తి దైవభక్తుడు సర్వమత సమ్మతుడైన అనుభవనీయ ఘనవైద్యుడు లభించుట దుర్లభము. ఈ దవాఖానయందు సర్వవ్యాధులకు చికిత్సలును అత్యుత్తమ ఔషధములును సదా దొరకును. వీరిచేత తయారు చేయబడిన వరబత్తులు మురబ్బాలు తలనూనెలు పండ్లపొడులు మున్నగునవి ఎలెక్ట్రిసిటీ-బిజిలీ-లో శోధించి బలపర్చబడిలో కవిఖ్యాతి మైనందున కొందరు నకలీచేసి మోసపుచ్చుచున్నందున ‹‹కవిరాజ్›› అను మొహరును జూచి తీసుకోవలెను. ఇచట బీదలకు బికారీలకు ఔషధము లుచితముగా నివ్వబడును. నిరుపేదల కన్ని చికిత్సలూ ధర్మముగా జేయబడును. అత్యంత నిరుపేదలకు పథ్య పానములు కూడ ఇయ్యబడును. ధర్మమేవ జయతి-శ్రీ బదరీ నారాయణ సహాయం

దాసబోధ

చిత్రపటాలంకృతము 831 పుటలు

శ్రీ శివాజీ ఛత్రపతిగారికి ప్రత్యేకించి మహర్షి శ్రీసమర్థ రామదాసస్వామి రచించిన మహారాష్ట్ర గ్రంథమునకిది తెలుగు వచనము. శ్రీ శివాజీ నిత్యము పఠించిన పవిత్ర గ్రంథము. ఇందు రాజనీతి, వేదాంతము, లోకజ్ఞానము, పరమాత్ముని దర్శించు రీతి, మోక్షము, మున్నగు సర్వాంశములు గలవు. రానడే గాంధి, తిలకు మున్నగు మహాత్ములు పఠించిన గ్రంథరాజము. మానవ జీవితము [illegible] సర్వవిధముల మార్గదర్శకము కాగలదు. ఇందులేని అంశములేదు. కాకతీయ గ్రంథమాలలోనిది నాలుగవ కుసుమము. వెల పోస్టేజికాక రు 1—8—0 లు మాత్రమే. కొలది ప్రతులే [illegible] కాకతీయ గ్రంథమాల, వరంగల్లు, అని వ్రాయవలెను.

గోలకొండ పత్రిక

ఏజంట్లు

హైదరాబాదు

1 [illegible]

[illegible]

2 [illegible]

313 [illegible]

Printed and Published by G. Ramakrisna Reddy at Golkonda Power Press, Hyderabad, Dn. Editor K. [illegible].